

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAHA
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚST LITOMÝŘI

Průzkumy v Litoměřích
Průzkumy v Litoměřích
Průzkumy v Litoměřích

PŘEDNÍ ZPRÁVA
VÝZKUMŮ

Průzkumy v Litoměřích
Průzkumy v Litoměřích

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

PALEOLIT A MESOLIT

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

nízké návrší s vrcholem východně od Rebešovic (223 m n. m.) jižním směrem k toku Dunávky. Přesná poloha naleziště je na mapě ZM ČR 1 : 10 000, na listech 24-34-15 a 24-34-20, určena body o souřadnicích 311:367, 303:366, 305:352, 322:355, 319:378, 313:380, 309:390 a 305:388 mm od západní-j jižní sekční čáry.

Řídké osídlení kultury s moravskou malovanou keramikou je reprezentováno celkem 5 zahloubenými objekty, nahodile rozmístěnými v úzkém pruhu směřujícím od severozápadu k jihovýchodu přes jižní část sledované plochy. Ve 4 případech se jednalo o tzv. hliníky – plošně rozsáhlé nepravidelné jámy vzniklé jako nezáměrný důsledek víceúčelové těžby hlíny. Na dně jednoho z nich se podařilo objevit relativně velký sluk souběžně uspořádaných robustních osin kavylu. Z území Moravy jsou dosud známy jen 4 případy zachování fosilních osin tohoto zástupce pravých stépl, který u nás rostl v atlantiku na písčitéch a kamenitých stanovištích, velmi pravděpodobně i na šterkopiscích údolní nivy a hlavního terasového stupně, a to vždy v objektech nebo vrstvách kultury s moravskou malovanou keramikou (Opravil 2000).

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Literatura

Opravil, E. 2000: Archeologické nálezy kavylu na Moravě, Právěk NR 9/1999, 153–157.

Resumé

Rajhradice (Bez. Brno-venkov). „Na předním“. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

REŠICE (okr. Znojmo)

Jižní část extravilánu. LnK (IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

Osídlení se nachází v bezejmenné poloze jižně od obce a na ZM ČR 24-33-23 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 265 mm od západní sekční čáry, 293 mm od jižní sekční čáry; 280 mm od západní sekční čáry, 288 mm od jižní sekční čáry a 305 mm od západní sekční čáry, 287 m od jižní sekční čáry. Osídlený prostor je vymezen z jihozápadu potokem Olešná a z východu jeho levobřežním přítokem – Rešickým potokem. Svah s mírnou jižní orientací je tvořen kvartérní spraší. Nadmořská výška kolísá v rozmezí 294–306 m n. m. Z 29 zahloubených objektů jich několik náleží mladšímu stupni kultury s lineární keramikou. Za pozornost stojí především několik velkých kusů křišťálu, nalezených v objektu 519.

Zdeněk Čermák, ÚAPP Brno

Resumé

Rešice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. LBK (IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

SELOUTKY (okr. Prostějov)

„U pláničky“. LnK, MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na známé archeologické lokalitě bylo v rámci výstavby rodinného domku pana Václavíka prozkoumáno celkem 11 pravěkých objektů. Pět z nich je možné na základě získaného materiálu přiřadit kulturám s lineární (IIa) a moravskou malo-

vanou keramikou (II). Jeden z objektů patřil kultuře nálevkovitých pohárů a zbývající kultuře platěnické.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Seloutky (Bez. Prostějov). „U pláničky“. LBK, MBK u. TBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Jiříkovská. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o provedení záchranného archeologického výzkumu uzavřené mezi objednatelem – Arpos, s. r. o., a zhotovitelem – Ústavem archeologické památkové péče Brno, byl proveden záchranný archeologický výzkum na stavbě „Komunikace a inženýrské sítě pro RD, lokalita při ulici Jiříkovské“ na k. ú. Šlapanice (obr. 11).

Zájmové území se nachází v severovýchodní části intravilánu obce, na výběžku svahu obráceném k západu až jihozápadu v nadmořské výšce cca 240 m. Zabírá plochu nevýrazné ostrožny, na jihu, jihozápadě a jihovýchodě vymezené terénním zářezem, kterým prochází silnice do Jiříkovic, na západě hranou prudkého terénního zlomu a na severozápadě méně výraznou roklí (na ZM ČR 1 : 10 000, mapový list 24-43-02, koordináty: 1, 15, 20, 0 mm od Z s. č. a 61, 68, 55, 48 mm od J s. č.). Z tohoto prostoru nemáme dosud žádné archeologické nálezy.

Na západním konci jižní větve komunikace byly nalezeny celkem tři zahloubené sídlištní objekty. Jeden z nich bylo možné na základě nalezených zlomků keramiky a broušených nástrojů spolehlivě datovat do kultury s lineární keramikou, zbývající výrazný datovatelný materiál neobsahovaly, patrně však náleží do stejného období.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byla na několika místech zachycena patrně přímá, mělká liniová zahloubenina široká cca 3 m, směřující od SSZ k JJV v délce nejméně 80 m. Z její výplně, tvořené jednolitou hnědou prachovou hlínou, se však nepodařilo získat žádný archeologický materiál, který by umožňoval její datování, ani v ní nebyly patrné žádné doklady (zlomky mazanice, uhlíky, popel apod.), které by naznačovaly, že byla vyplněna kulturní vrstvou. Její

Obr. 11. Šlapanice. 1. Místo nálezu. Šlapanice. Fundort.

účel a datování je nejasné a pochopitelně nelze vyloučit ani zcela recentní původ.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé

Šlapanice (Bez. Brno-venkov), Jiřkovská Str. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

TULEŠICE (okr. Znojmo)

Extravilán. LnK (IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

Osídlení bezejmenné trati (Tulešice II) se nachází na ZM ČR 24-33-24 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 102 mm od západní sekční čáry, 90 mm od jižní sekční čáry a 185 mm od západní sekční čáry, 206 m od jižní sekční čáry. Sídliště je 50 m severovýchodně od ohradní zdi areálu zámeckého parku v Tulešicích, na mírném svahu se západní orientací. Jedná se o původně silně podmačený, dnes meliorovaný mírný svah s vysokou hladinou spodní vody. Nachází se východně od soutoku Tulešického potoka a jeho bezejmenného levobřežního přítoku. Nadmořská výška v tomto prostoru kolísá mezi 280–300 m n. m. Podloží je tvořeno světlými jíly. Mimo řady objektů, které můžeme jen rámcově zařadit do pravěku a novověku, se podařilo prozkoumat část menší jámy s materiálem mladšího stupně kultury s lineární keramikou (IIa).

„Na dlouhých záhonech“. LnK (Ib, IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

Polykulturní lokalita „Na dlouhých záhonech“ (Tulešice III) se nachází v rozmezí bodů 74 mm od západní sekční čáry, 204 mm od jižní sekční čáry; 63 mm od západní sekční čáry, 192 mm od jižní sekční čáry a 55 mm od západní sekční čáry, 195 mm od jižní sekční čáry. Byla zjištěna leteckou prospekci M. Bálkem a následně povrchovými sběry M. Přichystala. Nachází se těsně u západní zdi areálu parku zámku v Tulešicích a rozkládá se pravděpodobně po silnici Tulešice – Dolní Dubňany západním směrem a zasahuje i do areálu parku směrem východním. Mírný svah, s nadmořskou výškou kolísající mezi 290–300 m n. m. a s východní orientací je vymezen z východu Tulešickým potokem. Podloží tvoří kvartérní spraše nasedající na okrovozelené slíny. V rámci výzkumu se podařilo zachytit mohutnou kulturní vrstvu s materiálem fáze Ib LnK a část většího plytkého hliníku s keramikou fáze IIa LnK.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Tulešice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. LBK (IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

Tulešice (Bez. Znojmo). „Na dlouhých záhonech“. LBK (Ib, IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

VĚMYSLICE (okr. Znojmo)

„Stavové“. LnK (Ib), KVK (III), MMK (IIa/b – Lengyel II/III). Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících květnu a červnu 2004 proběhl archeologický dohled a následný záchranný archeologický výzkum v rámci výstavby VTL plynovodu Vémyslice – Tulešice (o celkové délce trasy 6 681 m). Zjištěné polykulturní osídlení se nachází na ZM ČR 24-33-24 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 362 mm od západní sekční čáry, 53 mm od jižní sekční čáry a 378 mm od západní sekční čáry, 45 m od jižní sekční čáry. Prostor polohy „Stavové“ se nachází na mírném svahu s jižním sklonem na levobřežní přítoky říčky Rokytne. Nadmořská výška v prostoru osídlení kolísá v rozmezí 248–254 m n. m., přičemž od výšky 248 východním směrem se rozkládá široká inundace Rokytne. Do tohoto bodu je také podloží tvořená šterkopisky; západně na ně nasedá mocná sprašová návěj. Ta je od výšky 260 m n. m. vystřídána skalním podložím.

Za unikátní můžeme považovat zjištění sledu kulturních vrstev na dodnes intenzivně obdělávané ploše (obr. 13). Touto skutečností se zařadila lokalita mezi nejceněnější, doposud zjištěné lokality „tellového typu“ na Znojemsku a Moravskokrumlovsku. Sled kulturních vrstev reprezentují neolitické horizonty 102 a 102B kultury s lineární a vypíchanou keramikou, lokálně pak neidentifikovaný kulturní horizont MMK, k. únětické a závěru doby římské. Stratigrafie je ukončena mocnou kulturní vrstvou z doby středohradištní (9. století – viz kap. Středověk a novověk). V intruze pak byl zachycen ještě zlomek amfory z kulturního komplexu středodunajských popelnicových polí.

Nejstarším osídlením je sídliště kultury s lineární keramikou, a to její fáze Ib s bohatým souborem keramiky a dalších nále-

Obr. 12. Vémyslice. Pohár MMK z jámy 500.
Vémyslice. Becher der MBK aus der Grube Nr. 500.